

Yttrande över remissen SOU 2023:103; Areella näringar vid vatten, KN2024/00156

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) har tagit del av betänkandet och önskar lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Sportfiskarna är av den generella uppfattningen att exploateringen av strandnära områden bör begränsas. Även med dagens regler, som av många anses vara allt för strikta, ökar exploateringen av landets stränder. Av betänkandet (s. 74) framgår att andelen bebyggelsepåverkad strandlinje vid sjöar och vattendrag under de senaste åren har ökat till att 2021 vara 47 775 kilometer. Sedan 2014 har totalt 1 799 kilometer bebyggelsepåverkad strandlinje tillkommit. Varje år tillkommer det ny bebyggelse längs havsstrandlinjen. 2021 var drygt 12 500 kilometer av Sveriges totalt 44 137 kilometer långa havsstrandlinje bebyggd. Det finns flera aspekter på varför strandskydd behövs. Även om en strand inte har särskilt höga naturvärden eller är speciellt skyddsvärd ur naturvårdssynpunkt så är just tillgången till orörda, oexploaterade stränder ett värde i sig och för det rörliga friluftslivet. Vidare är opåverkade grunda, vågskyddade, vegetationsklädda mjukbottnar till gagn både som kolsänkor och för fiskars fortplantning. Det är mot denna bakgrund av största vikt att det generella strandskyddet upprätthålls och bevakas. Även om det i betänkandet förs fram förslag som i viss mån innebär lättnader i strandskyddet anser Sportfiskarna att utredarna i stort iakttar strandskyddets syften, att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Sportfiskarnas synpunkter på förslagen

5.2.1 Vattenbruk bör omfattas av undantagsbestämmelsen, dock inga ytterligare näringar

Sportfiskarna delar de överväganden som görs i betänkandet. Såsom framgår av betänkandet beaktas miljöaspekterna redan nu i den prövning som görs enligt annan lagstiftning vad avser vattenbruk.

5.2.2 Vägledning om tillämpningen

Sportfiskarna anser liksom utredarna att det bör tas fram en vägledning om hur undantagsbestämmelsen ska tillämpas. I detta sammanhang är det av yttersta vikt att det utöver att beskriva vad anses innefattas i termerna jordbruk, fiske, vattenbruk, skogsbruk och renskötsel görs tydligt vilka åtgärder det är som får utföras med stöd av undantagsbestämmelsen. Det ska inte råda något tvivel om att byggnader avsedda för boende aldrig kan uppföras med stöd av undantagsbestämmelsen.

5.2.3 Det bör införas ett nytt särskilt skäl för dispens från strandskyddet för småskaliga förvärvsverksamheter på landsbygden

Sportfiskarna har inget erinra mot förslaget i sak. Det är dock otydligt vad som avses med "småskalig förvärvsverksamhet" både i aktuellt stycke och i författningskommentaren. Ordalydelsen ger sken av att det är förvärvsverksamheten som sådan som ska vara småskalig. I motiveringen synes dock begreppet småskalig primärt ta sikte på den åtgärd som får vidtas efter beviljad dispens; "byggnader eller anläggningar med liten påverkan på strandskyddets syfte", s. 78 i betänkandet.

9.5 Beslut om undantagsbestämmelsen tillämplighet

Det saknas underlag för att bedöma i vilken omfattning undantagsbestämmelsen tillämpas i dagsläget. Den tillsyn som bedrivs av framför allt kommunerna är av begränsad omfattning. De fall som faktiskt hamnar hos myndigheterna som tillsynsärenden är oftast initierade av tips från allmänheten. Konsekvenserna för en enskild som utnyttjat undantaget utan att ha rätt till detta kan bli omfattande. Det är även tids- och resurskrävande för myndigheterna att driva tillsynsärenden i dessa fall. Den möjlighet som finns till prövning i dag är att göra en dispensansökan för att i detta ärende får prövat om undantaget är tillämpligt eller inte. Denna möjlighet nyttjas i ytterst begränsad omfattning.

Sportfiskarna ser en stor brist i att det inte finns några tillförlitliga uppgifter om i vilken omfattning undantagsbestämmelsen utnyttjas. Därmed går heller inte att bedöma i vilken mån bestämmelsen är tillämplig. I samband med att det nu föreslås en utvidgning av bestämmelsen till att även omfatta vattenbruk, samt att även ändringar görs avseende kraven på omsättning och funktion, vore det lämpligt att införa någon form av ansöknings- eller anmälningsförfarande. Detta skulle ge myndigheterna bättre

underlag för tillsyn men även innebära en rättssäkrare hantering samt slutligen även ge möjlighet till att kontrollera att undantagsbestämmelsen inte används felaktigt.

För Sportfiskarna

Sten Frohm
Generalsekreterare